

چرا هوش دیجیتال

فریدالدین حداد عادل

آدم‌هایی که در این عرصه قابلیت‌های خاص پیدا کرده‌اند می‌توانند در این راه رشد کنند و موفق شوند. به این دلیل نام آن را هوش گذاشته‌اند.

در یک مورد نباید شک کنیم. عالم دیجیتال آن قدر وسیع و ناشناخته است که در برابر

آن باید با سرعت و دقت و قابلیت عمل کرد و این روند جز با حضور افراد نخبه طی‌شدنی نیست. آموزش سواد رسانه‌ای کمک می‌کند قابلیت‌های افراد ارتقاء یابد و توانایی‌های بالقوه به توانمندی‌های بالفعل تبدیل گردد.

انسان با تقویت و پرورش سرفصل‌های هوش دیجیتال ظرفیت‌های فکری و عملی خود یا شاگردانش را بالا می‌برد.

کسانی که نام «هوش» را برای این قابلیت انتخاب کرده‌اند، خیلی اصرار ندارند که این توانمندی خدادادی و ذاتی است و مصرّند که آموزش در «ایجاد» و «ارتقا» این هوش نقشی جدی دارد. اما تأکید می‌کنند که اگر سطح هوش (IQ) افراد درگیر در این مسئله پایین باشد، قدرت تحرک لازم را نخواهند داشت.

۲. هوش دیجیتال چند ویژگی مهم دارد:

۱. برخلاف دیگر انواع هوش به‌شدت به ابزار و وسایل وابسته است.

۲. عنصر تعلیم و تمرین در آن بسیار پررنگ است.

۳. در شرایط حاضر ابزارها و فرهنگ غالب آن کاملاً از یک سویه تمدنی خاص منبث است و وجهه خالص و ناب بشری ندارد.

۴. برخلاف دو هوش دیگر، از بدو تولد و از دوران خردسالی

چندان مشهود و پرورش‌یافتنی و توصیه‌شدنی نیست

۳. سوآلی که در ذهن آموزشکاران شکل گرفته این است که چرا برای این جنبه از دانش و معلومات نام «هوش» برگزیده شده است؟! چرا سواد دیجیتال به آن اطلاق نمی‌شود؟

درباره معلومات عجیب و غریب دیجیتال چند نکته مختصر تقدیم می‌شود:

۱. تا به حال سه نوع

هوش مطرح شده است:

IQ یا هوش بهر که همان توانمندی‌های ذهن در قابلیت‌های حساب و کتاب و درس خواندن و فراگیری است.

EQ یا هوش هیجانی که قابلیت

مدیریت توانمندی‌های ذهنی مربوط به اجتماع است.

DQ یا هوش دیجیتالی آخرین هوش در عالم تربیت و آموزش تعریف شده است.

حال باید پرسید، فرق اساس و مبنایی این سه نوع هوش در چیست؟

IQ خیلی خدادادی است. ما قدرت کشف و

شناخت آن را داریم و می‌توانیم بستر بروز و ظهور

استعدادهای نخبگان را فراهم و از هوش بالای این عده صیانت کنیم. از سوی دیگر، افراد کم‌هوش را بشناسیم و از ورود این افراد به موقعیت‌های حساس جلوگیری کنیم. همچنین، با دقت نظر تربیتی از شخصیت و روحیه آنان پاسداری کنیم و نگذاریم در رقابت‌های هولناک آسیب ببینند.

EQ یا هوش هیجانی در این بین از سنخ دیگری است. اما می‌توان به‌طور جدی ظرفیت‌های درونی و ذاتی را پرورش داد یا عامدانه از آن‌ها چشم پوشید. در هوش هیجانی با طیفی از مسائل و برنامه‌ها مواجه هستیم.

برای نزدیک‌شدن به مفهوم هوش دیجیتال چند استدلال یاری‌رسان ماست:

۱. اگرچه در ابتدای ورود به فهم معلومات دیجیتال، آموزش نقش و اثری جدی دارد لیکن ادامه مسیر و همراهی با تحولات و تغییرات مستلزم توانمندی‌های متعدد مجموعه است که افراد الزاماً آن‌ها را از دیگران نمی‌آموزند.

۲. آن قدر نهایت و ادامه این مسیر نامشخص است که نمی‌توان دوره و سرفصل و منبع درسی مشخص و کاملاً متعینی برای آن تعریف کرد.

۳. حجم مطالب آموختنی آن قدر زیاد است که فقط